

200

U S T A W A

z dnia 21 maja 1948 r.

o centralach spółdzielczo-państwowych.

Art. 1. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu i innymi zainteresowanymi ministrami, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego, może w gałęziach gospodarki narodowej, w których działają wyspecjalizowane typy spółdzielni, tworzyć w drodze zarządzenia centrale spółdzielczo-państwowe dla prowadzenia określonej przez statut działalności gospodarczej oraz instrukcyjno-rewizyjnej.

Art. 2. Do central spółdzielczo-państwowych stosuje się odpowiednio przepisy o centralach spółdzielni, zawarte w ustawie z dnia 21 maja 1948 r. o Centralnym Związku Spółdzielni i centralach spółdzielni (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 199) oraz w ustawie z dnia 29 października 1920 r. o spółdzielniach (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 55, poz. 495, z 1945 r. Nr 34, poz. 205 i z 1947 r. Nr 66, poz. 401) ze zmianami, wynikającymi z poniższych przepisów.

Art. 3. 1. Minister Przemysłu i Handlu, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego, nadaje centrali spółdzielczo-państwowej statut.

2. Zarządzenie o utworzeniu oraz statut centrali spółdzielczo-państwowej winny być ogłoszone w Monitorze Polskim oraz czasopiśmie, przewidzianym dla ogłoszeń spółdzielni.

3. Centrala spółdzielczo-państwowa podlega wpisowi do rejestru spółdzielni i przez zarejestrowanie nabywa osobowość prawną.

4. Centrala spółdzielczo-państwowa korzysta na równi ze spółdzielniami z wszelkich ulg i przywilejów, przewidzianych w obowiązujących przepisach.

Art. 4. Przepisy art. 3 stosuje się odpowiednio przy zmianie statutu centrali spółdzielczo-państwowej.

Art. 5. 1. Kapitał zakładowy centrali spółdzielczo-państwowej składa się z wkładów pieniężnych, majątku ruchomego albo nieruchomego, wpłaconych lub wniesionych przez Skarb Państwa.

2. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego, jednocześnie w zarządzeniu o utworzeniu centrali spółdzielczo-państwowej lub w odrębnym, wydanym w terminie do sześciu miesięcy od utworzenia, określi wysokość wkładów pieniężnych lub oznaczy wkłady majątku ruchomego albo nieruchomego Skarbu Państwa oraz zarządzi ogłoszenie ich w Monitorze Polskim i czasopiśmie, przewidzianym dla ogłoszeń spółdzielni.

3. Wkłady Skarbu Państwa mogą być zmieniane w trybie, przewidzianym w ust. 2.

4. Wkłady Skarbu Państwa i ich zmiany winny być uwidocznione w rejestrze spółdzielni.

Art. 6. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu określi sposób sporządzania protokółów zdawczo-odbiorczych, zasady i tryb dokonania oszacowania majątku, wniesionego do centrali spółdzielczo-państwowej przez Skarb Państwa tytułem wkładu niepieniężnego.

Art. 7. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi zasady i sposób dokonywania w rejestrze spółdzielni wpisów, dotyczących centrali spółdzielczo-państwowej.

Art. 8. Centrala spółdzielczo-państwowa ma zarząd i użytkowanie majątku nieruchomości, oddanego jej protokółarnie przez Skarb Państwa. Majątek nieruchomy winien być wykazywany w bilansie centrali spółdzielczo-państwowej tak, jak gdyby stanowił jej własność, natomiast majątek ruchomy, wniesiony przez Skarb Państwa, przekazuje się centrali spółdzielczo-państwowej na własność.

Art. 9. Członkami centrali spółdzielczo-państwowej są spółdzielnie oraz inne osoby prawne określone przez statut.

Art. 10. 1. Statut ustala ilość członków rady nadzorczej.

2. Walne zgromadzenie członków centrali spółdzielczo-państwowej niezależnie od czynności, które szczegółowo określi statut, wybiera $\frac{3}{4}$ członków rady nadzorczej. Resztę członków rady nadzorczej wyznacza Minister Przemysłu i Handlu.

3. Rada nadzorcza wybiera członków zarządu. Minister Przemysłu i Handlu zatwierdza wszystkich członków zarządu z wyjątkiem członka, pełniącego funkcję kierownika wydziału rewizyjnego, którego zatwierdza Centralny Związek Spółdzielczy.

4. Za zgodą lub na zlecenie Ministra Przemysłu i Handlu rada nadzorcza zawiesza w czynnościach lub zwalnia członków zarządu przez niego zatwierdzanych.

5. Skład pierwszej rady nadzorczej nowoutworzonej centrali spółdzielczo-państwowej wyznacza w $\frac{3}{4}$ Naczelna Rada Spółdzielcza, a w $\frac{1}{4}$ Minister Przemysłu i Handlu.

6. Kadencja powołanej w powyższy sposób rady nadzorczej nie może trwać dłużej niż dwa lata.

Art. 11. 1. Nadzór nad działalnością gospodarczą centrali spółdzielczo-państwowej sprawuje Minister Przemysłu i Handlu.

2. Radzie nadzorczej może być zlecone wykonywanie niektórych czynności nadzoru gospodarczego w granicach, szczegółowo określonych zarządzeniem Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 12. 1. Nadzór nad działalnością rewizyjną, organizacyjną, szkoleniową i propagandową zarządu sprawuje rada nadzorcza. Zarząd obowiązany jest wykonać zalecenia rady nadzorczej w tym zakresie, chyba że Minister Przemysłu i Handlu w ciągu dwóch tygodni od wydania zalecenia przez radę nadzorczą, po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego, uchyli je wskutek odwołania zarządu.

2. Działalność centrali spółdzielczo-państwowej w zakresie, określonym w ust. 1, podlega rewizji Centralnego Związku Spółdzielczego, który z tego tytułu pobiera świadczenia.

Art. 13. 1. Rada nadzorcza może wydawać opinie odnośnie działalności gospodarczej zarządu. Opinie te winny być niezwłocznie rozważone przez zarząd, który winien w stosunku do nich zająć stanowisko.

2. Rada nadzorcza, w przypadku, gdy stanowisko zarządu jest niezgodne z jej opinią, może odwołać się do Ministra Przemysłu i Handlu, zawiadamiając równocześnie o tym Centralny Związek Spółdzielczy.

Art. 14. 1. Centrala spółdzielczo-państwowa prowadzi rachunkowość zgodnie z wymogami, obowiązującymi dla przedsiębiorstw państwowych.

2. Bilans oraz rachunek strat i zysków, po zaopiniowaniu przez radę nadzorczą, podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 15. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu i po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego wydziela z czystego zysku centrali spółdzielczo-państwowej odpowiednią część zysku, powstałego z obrotu ze spółdzielni, która ulega podziałowi między spółdzielnie, będące członkami centrali.

Art. 16. Likwidacja centrali spółdzielczo-państwowej następuje na podstawie zarządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego po zasięgnięciu opinii Centralnego Związku Spółdzielczego. Sposób i zasady likwidacji określi statut.

Art. 17. 1. W trybie, przewidzianym w art 1, Minister Przemysłu i Handlu może przekształcić na centralę spółdzielczo-państwową spółkę han-

dłową o kapitale, stanowiącym w całości lub w części własność Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych, samorządu terytorialnego lub gospodarczego, jeżeli w tym przedmiocie zapadnie uchwała walnego zgromadzenia spółki głosami spółników, reprezentujących więcej niż 50% kapitału zakładowego.

2. W przypadku przekształcenia na centralę spółdzielczo-państwową spółki handlowej, przewidzianej w ust. 1, jej kapitał zakładowy przechodzi z mocy prawa na rzecz Skarbu Państwa i będzie stanowił wkład na kapitał zakładowy centrali spółdzielczo-państwowej.

3. Zarządzenie Ministra Przemysłu i Handlu, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, ustali zasady i sposób zapłaty za przejęte udziały przekształconej spółki handlowej, nie stanowiące własności Skarbu Państwa.

4. Czynności, związane z przekształceniem spółki handlowej na centralę spółdzielczo-państwową, są wolne od wszelkich opłat sądowych, skarbowych i samorządowych.

Art. 18. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrom Przemysłu i Handlu oraz Spra-

wiedliwości w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 19. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Przemysłu i Handlu:

Hilary Minc

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski